

John Hilary

TRANSATLANTICKÉ

PLÁN NA

OBCHODNÍ

DEREGULACE,

A

ÚTOK NA

INVESTIČNÍ

PRACOVNÍ MÍSTA,

PARTNERSTVÍ

KONEC DEMOKRACIE

**TRANSATLANTICKÉ
OBCHODNÍ
A
INVESTIČNÍ
PARTNERSTVÍ
PARTNERSTVÍ
INVESTIČNÍ
A
OBCHODNÍ
TRANSATLANTICKÉ**

John Hilary je výkonným ředitelem organizace War on Want. Již přes dvacet let se ve svých publikacích zabývá širokou řadou témat z oblasti obchodu a investic a v roce 2013 byl jmenován čestným profesorem Institutu pro politiku a mezinárodní vztahy při Univerzitě v Nottinghamu. Jeho novou knihu, *The Poverty of Capitalism: Economic Meltdown and the Struggle for What Comes Next*, vydalo nakladatelství Pluto Press v říjnu 2013.

John Hilary

TRANSATLANTICKÉ

PLÁN NA

OBCHODNÍ

DEREGULACE,

A

ÚTOK NA

INVESTIČNÍ

PRACOVNÍ MÍSTA,

PARTNERSTVÍ

KONEC DEMOKRACIE

Únor 2015

Obsah

Shrnutí [\[str. 6\]](#)

Předmluva z roku 2015 [\[str. 8\]](#)

1. Co je TTIP? [\[str. 23\]](#)
2. Netransparentní, nedemokratická [\[str. 26\]](#)
3. „Dlouhodobé a podstatné“ ohrožení pracovních míst [\[str. 29\]](#)
4. Deregulace v oblasti bezpečnosti potravin [\[str. 32\]](#)
5. Omezení ochrany životního prostředí [\[str. 35\]](#)
6. Útok na veřejné služby [\[str. 38\]](#)
7. Ohrožení soukromí [\[str. 42\]](#)
8. ISDS: hrozba pro demokracii [\[str. 44\]](#)
9. Rostoucí odpor [\[str. 48\]](#)
10. Další informace [\[str. 50\]](#)

Shrnutí

Transatlantické obchodní a investiční partnerství (TTIP) je souhrnná dohoda o volném obchodu a investicích, o které se momentálně – v tajnosti – vedou jednání mezi Evropskou unií a USA. Záměr zahájit jednání o TTIP poprvé oznámil prezident Barack Obama ve své Zprávě o stavu Unie v únoru 2013 a první kolo vyjednávání mezi zástupci Evropské komise a USA se uskutečnilo v červenci stejného roku. Cílem je co nejvíce uspišit jednání, aby se na veřejnost nedostaly detaily smlouvy, s tou nadějí, že se jednání podaří dokončit dříve, než se obyvatelé Evropy a USA dozvědí o skutečném rozsahu hrozbou plynoucí z TTIP.

Zástupci EU i USA přiznávají, že primárním účelem TTIP není stimulovat obchod odstraněním tarifů mezi EU a USA, protože ty jsou již nyní minimální. Jak sami přiznávají, je hlavním cílem TTIP odstranit regulatorní „překážky“ omezující zisky, kterých by jinak mohly dosahovat nadnárodní společnosti na obou stranách Atlantiku. Avšak tyto „překážky“ ve skutečnosti představují některé z našich nejcennějších sociálních standardů a ekologických regulací, jako jsou zaměstnanecká práva, pravidla pro bezpečnost potravin (včetně omezení geneticky modifikovaných potravin), regulace používání toxických chemikálií, právo na digitální soukromí a dokonce i nové pojistky ve sféře bankovníctví, které byly zavedeny jako prevence opakování finanční krize z roku 2008. Jinými slovy, stěžít může být ve hře více.

Kromě této deregulační agendy si TTIP klade za cíl vytvořit nové trhy tím, že veřejné služby a státní zakázky otevře konkurenci nadnárodních korporací a může tak spustit další vlnu privatizací v klíčových sektorech jako je zdravotnictví nebo školství. Nejvíce obav vyvolává ta část TTIP, která zahraničním investorům nově zajišťuje právo žalovat vlády států před *ad hoc* svolanými arbitrážními soudy za ztráty na ziscích způsobené politickými rozhodnutími státu. Tento mechanismus „urovnávání sporů mezi investorem a státem“ v důsledku zvyšuje nadnárodní kapitál na stejnou úroveň, jako je národní stát a ohrožuje nejzákladnější principy demokracie jak v EU, tak v USA.

TTIP je tedy třeba chápat nikoli jako smlouvu mezi dvěma soutěžícími obchodními partnery, ale jako snahu nadnárodního kapitálu o deregulaci a dobytí trhů na obou stranách Atlantiku. Občané EU a USA věnují stále větší pozornost rizikům plynoucím z TTIP a občanské iniciativy se nyní spojují s akademiky, členy parlamentů a dalšími ve snaze zabránit zástupcům vlád hájícím zájmy byznysu, aby obětovali klíčové sociální a ekologické standardy popsané výše. K odporu se může přidat každý, tím, že se zapojí do místních kampaní nebo založí vlastní.

Předmluva z roku 2015

Když bylo na jaře roku 2014 publikováno první vydání této brožury, mohl málokdo předpovídat, že se z TTIP stane jedno z nejžhavějších politických témat v Evropě. Rok nato už je brožura vytištěná v devíti evropských jazycích, rozebraly se desetitisíce výtisků a další tisícovky lidí si text stáhly z internetu.¹ Ze samotné TTIP se v mnoha zemích stalo klíčové téma a média se ve zvýšené míře začala zajímat o obavy veřejnosti ze zásadních hrozeb, které dohoda přinese.

Rizika podrobně popsaná v této brožuře jsou dnes stejně platná jako v době jejího prvního vydání, jelikož samotné jádro TTIP zůstává nezměněné. Z tohoto důvodu je zde původní text přetiskován beze změn, včetně všech odkazů, které čtenářům zprostředkují zdroje, ze kterých tato analýza vychází. Během posledního roku došlo k politickému vývoji, který přispívá k pochopení celého významu smlouvy TTIP a jejích pravděpodobných dopadů na společnost a životní prostředí. Tato předmluva rekapituluje poslední vývoj a opět obsahuje odkazy na primární zdroje, aby si čtenáři mohli na celé řadě materiálů ověřit rizika plynoucí z TTIP.

1: TTIP: současná situace

Během roku 2014 probíhala střídavě v Bruselu a Washingtonu další kola jednání o TTIP mezi Evropskou komisí a vládou Spojených států. Obě strany přiznaly, že jednání se neobešla bez průtahů a zvláště problematická byla shoda na deregulační agendě, která tvoří jádro TTIP. Po zjištění, že jednání ohrožuje nebyvalá míra odporu veřejnosti, se evropští

1. Brožuru je možné stáhnout ve všech jazykových verzích zdarma (aktuálně anglicky, bulharsky, česky, francouzsky, italsky, německy, portugalsky, řecky, slovincky, španělsky a švédsky) na http://rosalux-europa.info/publications/books/TTIP_EN/

lídři při setkání s Barackem Obamou na summitu G20 v Brisbane v listopadu 2014 pokusili zahrát na strunu naléhavosti a britský ministerský předseda David Cameron mluvil o potřebě popohnat TTIP „raketovým pohonem“. Jednotliví vyjednavací se však obávají, že se nepodaří splnit původní lhůtu a uzavřít jednání do konce roku 2015 a někteří příznávcí, že průtahy v této fázi můžou odsunout případnou dohodu až na rok 2017 či později.²

Evropská komise v novém složení zasedla 1. listopadu 2014 pod vedením bývalého lucemburského premiéra Jeana-Claudea Junckera. Post komisařky pro obchod byl svěřen Cecilii Malmströmové ze Švédska. Její tříhodinové slyšení v Evropském parlamentu před potvrzením ve funkci se ale poněkud pokazilo, když se zjistilo, že do jejích psaných odpovědí k TTIP zasáhli Junckerovi úředníci. Namísto původního stanoviska Malmströmové k TTIP, že „součástí dohody nebude jakýkoli mechanismus pro urovnávání sporů mezi investorem a státem“, obsahovala pozměněná verze zasláná Evropskému parlamentu řadu smířlivějších citací Junckera samotného.³ To spolu s nepříjemnými odhaleními, že úřad Malmströmové v minulosti kontaktoval zástupce USA usilující o zmírnění reformy v oblasti bezpečnosti dat, vedlo k odmítnutí Evropského parlamentu Malmströmovou automaticky potvrdit ve funkci. Místo toho byla na svém postu potvrzena až později a v parlamentním výboru pro dopravu se o ní hlasovalo až poté, co byla jmenována.

Evropská komise ve starém složení mezitím na rozloučenou oznámila, že úspěšně dokončila jednání o paralelní smlouvě mezi EU a Kanadou, Komplexní hospodářské a obchodní dohodě (CETA). Tato jednání, probíhající od roku 2009, se vztahovala k mnoha bodům rovněž projednávaným v rámci TTIP a mnozí ve smlouvě CETA spatřují „generálku“ na jednání EU-USA. I přes řadu nevyřešených sporů ohledně ISDS (Urovnávání sporů mezi investorem a státem) mezi členskými státy a Evropskou komisí, byl závěr jednání oznámen na ceremonii v Ottawě 26. září 2014. Text smlouvy CETA momentálně prochází formálním procesem právního přezkoumání, než bude předložen k ratifikaci Evropskému parlamentu v závěru roku 2015 a následně, pokud bude CETA potvrzena jako „smí-

2. Shawn Donnan, „US-Europe trade deal stuck on launch pad“, *Financial Times*, 16. prosince 2014.

3. Valentina Pop, „Hearings blunder offers glimpse into Juncker's working methods“, *EU Observer*, 1. října 2014.

šená“ smlouva, i národním parlamentům všech osmadvaceti členských států.⁴

Otázka, zda budou CETA a TTIP považovány za „smíšené smlouvy“, které vyžadují ratifikaci jak na úrovni jednotlivých států, tak na evropské úrovni, se dostala do popředí v závěru října 2014, když Evropská komise adresovala Evropskému soudnímu dvoru žádost o formální názor na své kompetence podepsat a ratifikovat paralelní smlouvu o volném obchodu mezi EU a Singapurem. Jednání o investiční kapitole této smlouvy byla uzavřena se začátkem října 2014 a Evropská komise zakrátko oznámila záměr zažádat o posouzení, které části smlouvy spadají do výhradních kompetencí EU, a které vyžadují dodatečnou ratifikaci každého z 28 členských států.⁵ Komisi zklamalo, když Evropská rada vrátila její návrh, podle kterého by obchodní smlouvy s Peru a Kolumbií spadaly do výhradní kompetence EU, a akceptovala, že je „pravděpodobné, že TTIP bude Radou rovněž posouzena jako smíšená smlouva“.⁶ Bez ohledu na konečné rozhodnutí Evropského soudního dvora může Evropská komise uvést obchodní a investiční smlouvy v platnost na provizorní bázi, jako se to již stalo v případě smluv s Ukrajinou, Peru a Kolumbií.

2. Popření transparentnosti a demokratičnosti

Přetrvávající nedostatek transparentnosti během jednání o TTIP zásadním způsobem zpochybňuje legitimitu jakéhokoli pozdějšího závěru jednání. Kromě odnětí přístupu veřejnosti k smluvním dokumentům po dobu třiceti let ze strany EU, jak je popsáno v původním vydání této brožury, bylo s využitím zákona o svobodě informací v USA v červnu 2014 zjištěno, že americká vláda rovněž zablokovala přístup veřejnosti k dokumentům o TTIP na dobu pěti let z důvodu „citlivé povahy“ obsahu.⁷

4. Plné znění smlouvy CETA včetně příloh (dohromady 1634 stran) je nyní dostupné na stránkách Evropské komise: ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ceta

5. „Singapore: The Commission to Request a Court of Justice Opinion on the trade deal“, Brusel: Evropská komise, 30. října 2014.

6. Dopis místopředsedy Evropské komise, Maroše Šefčoviče, adresovaný dvaceti členům EP; Brusel: Evropská komise, 16. října 2014.

7. Dopis L. Daniela Mullaneyho, hlavního vyjednavče USA pro TTIP, adresovaný Ignaciu Garciovi Berceovi, hlavnímu evropskému vyjednavči pro TTIP; Washington DC: Executive Office of the President, 5. července 2013.

Evropská komise se snažila vydávat zveřejnění svého vyjednávacího mandátu z října 2014 za znak „dodržování transparentnosti“, ale jelikož byl dokument již déle než rok ve veřejném oběhu na internetu, tak bylo její gesto široce kritizováno jako irelevantní.⁸ Podobně bylo vytvoření poradní skupiny k TTIP na začátku roku 2014 odsouzeno jako nikoli krok k transparentnosti, ale spíše ke kooptaci, neboť členové skupiny mají zakázáno sdílet neveřejné materiály s ostatními mimo skupinu.⁹

Jediným přímo odpovědným kanálem mezi evropskými institucemi je Evropská občanská iniciativa (ECI), která má právo požadovat na Evropské komisi oficiální přezkum politiky, pokud od občanů EU do jednoho roku shromáždí milion podpisů (včetně naplnění kvót alespoň v sedmi členských státech). V červenci 2014 byla formálně nahlášena ECI pro smlouvy TTIP a CETA u Evropské komise se záměrem zahájit sběr podpisů v září. Komise však odmítla tuto iniciativu zaregistrovat s odůvodněním, že přípustná by byla pouze taková iniciativa, která by pozitivně požadovala nějakou obchodní smlouvu, nikoli se stavila proti ní.¹⁰ I přesto se začalo se sběrem podpisů a cíl milionu podpisů byl překonán během dvou měsíců, přičemž národní kvóty se podařilo naplnit v požadovaných sedmi zemích (Německo, Velká Británie, Francie, Rakousko, Finsko, Lucembursko a Slovinsko) – a od té doby i v několika dalších. Navíc 10. listopadu 2014 podala koalice Stop TTIP stížnost u Evropského soudního dvora v reakci na odmítnutí ECI ze strany Evropské komise kvůli údajným právním nedostatkům.

S vědomím rostoucí kritiky nedemokratických kroků EU prohlásila nová evropská komisařka pro obchod, Cecilia Malmströmová, že chce začít „od čistého stolu“ a podrobit jednání o TTIP veřejnému dohledu.¹¹ V lednu 2015 bylo uveřejněno osm návrhů na text, který má být součástí TTIP a také koncepty vyjednávacích dokumentů jakožto pokus ospravedlnit postup

8. „TTIP: ‘I’m delighted that EU governments decided to make the TTIP negotiating mandate public’ – says De Gucht“, Brusel: Evropská komise, 9. října 2014.

9. „Transatlantic Trade & Investment Partnership (TTIP) Advisory Group: Terms of Reference“, Brusel: Evropská komise, 27. ledna 2014.

10. „Your request for registration of a proposed citizens’ initiative entitled STOP TTIP“, dopis generální tajemnice Catherine Dayové Michaelu Eflerovi a dalším organizátorům ECI; Brusel: Evropská komise, 10. září 2014.

11. „Communication to the Commission concerning transparency in TTIP negotiations“, Štrasburk: Evropská komise, 25. listopadu 2014.

Evropské komise při jednáních.¹² Avšak oficiální ombudsmanka EU, Emily O'Reillyová, kritizovala Evropskou komisi za neschopnost adekvátně odpovědět na žádosti jejího úřadu o větší transparentnost, protože EU blokovala přístup k nejdůležitějším dokumentům (konkrétně konsolidovanému znění textů tvořících jádro samotné smlouvy) a nedokázala zveřejnit ucelený seznam všech veřejných i neveřejných dokumentů vztahujících se k jednáním.¹³ Kromě toho, i když budou nyní členové Evropského parlamentu moci nahlížet do širší dokumentace k TTIP, dokumenty budou dostupné pouze ve vyhrazených čítárnách se zákazem používání fotoaparátů, telefonů a podobně. Omezení sdílení informací mimo tyto prostory opět značí, že jde spíše o pokus o kooptaci než o krok směrem k větší transparentnosti.

3. Negativní dopady na ekonomiku a zaměstnanost

Původní tvrzení obhájců TTIP, že dohoda přinese výhody pro pracující s rodinami v USA i EU, nyní nejserióznější ekonomičtí komentátoři označili za nepodložená. Podle řady studií jsou ekonomické modely používané v dopadových studiích pro TTIP příliš zjednodušující a poukazuje se na to, jak významně takovéto modely selhaly v případě předchozích smluv, jako byla například NAFTA (Severoamerická dohoda o volném obchodu).¹⁴ Zástupci vlád EU se distancovali od souhrnných údajů v oficiální dopadové studii zpracované Center for Economic Policy Research (Středisko pro výzkum hospodářské politiky v USA) a renomovaný ekonom Jagdish Bhagwati označil prognózy budoucího nárůstu obchodu a HDP za „pouhé názory“.¹⁵ Místo ujištění politiků, že z dohody mezi EU a USA budou

12. Všechny tyto dokumenty jsou dostupné na online portálu EU pro TTIP: <http://ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ttip>.

13. „Ombudsman: „Further steps to increase TTIP transparency necessary““, Brusel: úřad evropského ombudsmana, 7. ledna 2015.

14. Ferdi De Ville a Gabriel Siles-Brügge, „The EU-US Transatlantic Trade and Investment Partnership and the Role of Trade Impact Assessments: Managing Fictional Expectations“, dokument prezentovaný na 55. výroční schůzi International Studies Association, Toronto, 26.-29. března 2014; *Assessing the Claimed Benefits of the Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP)*, Vídeň: Austrian Foundation for Development Research, duben 2014; Jan-Augustin Grumiller, „Ex-ante versus ex-post assessments of the economic benefits of Free Trade Agreements: lessons from the North American Free Trade Agreement (NAFTA)“, Vídeň: Austrian Foundation for Development Research, květen 2014.

15. Přepis rozhovoru s prof. Bhagwatem o TTIP je dostupný na www.wdr.de/tv/monitor/sendungen/2014/0130/freihandelsabkommen.php5.

profitovat všichni, zde nyní máme realističtější zjištění, že TTIP přinese vítěze i poražené – stejně jako jakákoliv jiná obchodní dohoda.

Ohrožení pracujících s rodinami bylo zvláště podtrženo odhalením, že oficiální dopadová studie zadaná Evropskou komisí na počátku vyjednávání předpovídala ztrátu minimálně milionu pracovních míst jako přímý důsledek uzavření smlouvy mezi EU a USA. Evropská komise se rozhodla tato data nezveřejnit, když se zjistilo, že k většině ztrát – přes 680 000 pracovních míst – by došlo v zemích EU a v USA by zaniklo minimálně 325 000 míst. V případě „ambiciózní“ verze dohody by se jednalo o více než dvojnásobek.¹⁶ Novější studie založená na jiné metodologii potvrdila očekávaný zánik 600 000 míst v EU v důsledku TTIP a významný pokles příjmů zaměstnanců ve Francii, Německu, Velké Británii a dalších zemích severu Evropy. Studie za použití ekonomických modelů, jaké pro zjišťování dopadů obchodu používá OSN, také předpovídá, že TTIP povede k celkovým ztrátám evropského exportu a HDP, stejně jako k propadu příjmů všech evropských států.¹⁷

Evropská komise využila služeb soukromé výzkumné firmy Ecorys, které zadala vypracovat studii o udržitelnosti ekonomických, sociálních a ekologických dopadů TTIP. Smlouvu získala v prosinci 2013 firma Ecorys, která měla podat závěrečnou zprávu do konce roku 2014, „s velkým předstihem před uzavřením souvisejících jednání a dostatečně brzy na to, aby mohly nálezy sloužit jako podklad k rozhodování“.¹⁸ Nyní bylo ovšem oznámeno, že závěrečná zpráva se odsune o celých 12 měsíců na konec roku 2015, což umožňuje, aby nepříjemná zjištění zprávy neohrozila postup vyjednávání o TTIP. Firma Ecorys také nedostala původnímu záměru poskytnout informace jako podklad k jednáním a svůj mandát nyní interpretuje tak, že dopadová studie „má být vypracována do ukončení jednání“, což už nebude mít žádný vliv.¹⁹

16. Kompletní kalkulace původní dopadové studie EU jsou k nalezení v „TTIP: No Public Benefits, But Major Costs“, Londýn: War on Want, září 2014.

17. Jeronim Capaldo, „The Trans-Atlantic Trade and Investment Partnership: European Disintegration, Unemployment and Instability“, Medford MA: Tufts University, říjen 2014.

18. „Terms of reference related to a contract to provide a Trade Sustainability Impact Assessment (Trade SIA) in support of negotiations of a comprehensive trade and investment agreement between the European Union and the United States of America“, Brusel: Evropská komise, 24. července 2013, str. 22.

19. „Update on the timeline of the study“, Ecorys, trade-sia.com/ttip, 16. prosince 2014.

4. Deregulace jako klíčová součást TTIP

Hlavním cílem TTIP zůstává odstranění regulatorních „překážek“ obchodu, přestože v případě těchto regulací se jedná o nejméně významnější standardy pro ochranu veřejné zdravotní péče a životního prostředí. Za tímto účelem má TTIP „harmonizovat“ režimy regulací na obou stranách Atlantiku a odstranit tak nežádoucí překážky pro obchodní operace, což znamená podlomení vyšších sociálních a ekologických standardů v Evropě ve prospěch regulatorní „návaznosti“, „koherence“ či „konvergence“ s USA. V konfrontaci s odporem veřejnosti k této agendě se Evropská komise zaměřila na možnost „vzájemného uznávání“ standardů v rámci TTIP, čímž by byl americký regulatorní systém pojímán jako ekvivalentní evropskému i přes nižší úroveň regulací. To by okamžitě znevýhodnilo evropské firmy v konkurenci s americkými a nutně vyvolalo závod ke dnu na poli regulatorních standardů.

V listopadu 2014, v reakci na žádost evropského Výboru pro životní prostředí, veřejné zdraví a bezpečnost potravin (ENVI), publikovalo politické oddělení EU studii zmiňující osm citlivých oblastí, kterých se týká riziko, že „jednání TTIP mohou oslabit úroveň ochrany, zvláště v oblasti veřejného zdraví a bezpečnosti a životního prostředí“. Těchto osm oblastí popsaných ve studii zahrnuje: léky, kosmetiku, potraviny, přípravky na ochranu rostlin, nanomateriály, klonování, suroviny a motorová vozidla. Studie poukazuje na to, že Evropská komise naznačila, že je ochotna při jednáních o TTIP podnikat „kompromisy“, a dále upozorňuje členy Evropského parlamentu na „významné rozdíly v regulacích“ mezi EU a USA, k jejichž oslabení by mohlo v důsledku TTIP dojít. Studie například také poukazuje na skutečnost, že v EU platí celkový zákaz testování kosmetiky na zvířatech a produkty nebo přísady testované na zvířatech nesmějí být prodávány na evropských trzích. V USA naopak není testování kosmetiky na zvířatech nijak omezené.²⁰

Dokumenty, které minulý rok unikly na veřejnost, dále podtrhují riziko této deregulační agendy pro specifická odvětví. Evropský koncept textu o sanitárních a fyto-sanitárních opatřeních (SPS) uniklý v červenci 2014 ukazuje, že budoucí pravidla pro bezpečnost potravin budou v rámci TTIP podřízena cíli zvyšovat obchod se zvířaty, plodinami a potravinami.

20. ENVI Relevant Legislative Areas of the EU-US Trade and Investment Partnership Negotiations (TTIP), Brusel: Evropský parlament, listopad 2014.

Koncept obsahuje návrh ukončit inspekce dovezených potravin v přístavech a na letištích a umožnit volný dovoz živočišných a rostlinných výrobků s odůvodněním, že americké bezpečnostní standardy mají být pojímány jako ekvivalentní vyšším nárokům EU. Podobně ztratí úřady jednotlivých států právo blokovat dovoz zvířat a živočišných produktů ze zemí s epidemiemi vážných chorob jako je BSE nebo prasečí chřipka, pokud exportéři prohlásí, že zóny, ze kterých zvířata pocházejí, jsou bez epidemií.²¹

Uniklý návrh EU na text kapitoly TTIP o energii a surovinách ukazuje, jak závažné dopady bude mít dohoda na životní prostředí v severní Americe i Evropě. S pokračující krizí na Ukrajině se EU usilovně snaží zajistit jiné zdroje ropy a plynu, aby zmenšila závislost na Rusku, a zástupci USA se snaží prosadit pojetí TTIP „jako ekonomického ekvivalentu NATO“ a tím jednak izolovat Rusko, ale také čelit nástupu rozvíjejících se ekonomik, jako je Brazílie, Indie a Čína.²² EU požaduje zahrnout do TTIP právní závazek, který by garantoval automatické udílení licencí pro veškerý dovoz ropy a plynu z USA do Evropy, což by mělo za následek masivní nárůst těžby a transferu ropy z dehtových písků v Kanadě a břidlicového plynu z USA získávaného metodou „fracking“. To by znamenalo podkopání evropské směrnice o jakosti paliv (Fuel Quality Directive) a všech dalších pokusů předejít blížící se klimatické krizi.²³

5: Ohrožení veřejných služeb

V minulém roce jako jedna z hlavních obav zaznívalo, že TTIP ohrozí veřejné služby v Evropě. Původní „nabídka“ Evropy vůči USA na liberalizaci služeb, která unikla na veřejnost v červnu 2014, potvrzuje, že jednání se již týkají lékařských a zdravotnických služeb, sociálních služeb, školství

21. „TTIP – Sanitary and Phytosanitary Issues – Draft SPS Chapter“, upozornění pro Výbor pro obchodní politiku, Brusel: Evropská komise, 27. července 2014. Viz také: Steve Suppan, „Analysis of the draft Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) chapter on food safety, and animal and plant health issues (proposed by the European Commission, as of June 27, 2014)“, Minneapolis: Institute for Agriculture and Trade Policy, červenec 2014.

22. „US Ambassador: Beyond growth, TTIP must happen for geostrategic reasons“, EurActiv, 16. července 2014.

23. „Non-paper on a Chapter on Energy and Raw Materials in TTIP“, Brusel: Rada Evropské unie, 27. května 2014.

(na všech úrovních), pošty, financí, telekomunikací, dopravy, energie, vody a služeb v oblasti životního prostředí a kultury, přičemž v mnoha sektorech již byly učiněny významné závazky poskytující americkým firmám neomezený přístup na trhy se službami v zemích EU. Jediným sektorem, který zůstává vyňat z jednání o TTIP, jsou audiovizuální služby, což bylo učiněno na opakované žádosti francouzské vlády.²⁴

Po odhalení, že veřejné služby byly již v takovém počtu zahrnuty do jednání o TTIP, se zvedla nová vlna nevole a Evropská komise se spojila s obhájci TTIP v britském parlamentu, aby zmírnila rozsah škod. „Soukromý“ dopis hlavního vyjednavče EU, Ignacia Garcii Bercera, adresovaný labouristickému poslanci Johnu Healeymu byl v červenci 2014 předán deníkům *Financial Times* a *Guardian*, které také vzápětí zveřejnily tvrzení Komise, že TTIP se nedotkne veřejných služeb. Tato PR operace se však nezdařila, když se ukázalo, že obchodní vyjednavči se vyjádřili o pojistkách údajně „chránících“ veřejné služby jako o bezcenných.²⁵

Z uniklého dokumentu s původním návrhem EU na liberalizaci lze také zjistit, že obsah „kopíruje návrh učiněný ze strany EU v rámci jednání o TiSA v listopadu 2013“. To dává veřejnosti možnost nahlédnout do jinak temného zákulisí Dohody o obchodu se službami (TiSA), o které nyní v tajnosti jedná EU s dalšími 22 státy, a která si klade za cíl liberalizovat ještě větší počet sektorů veřejných služeb, než umožnila multilaterální jednání Světové obchodní organizace. Evropská komise reagovala na únik dokumentu zveřejněním obsahu své původní nabídky na liberalizaci při jednáních o TiSA, který potvrzuje, že EU chtěla postoupit celou řadu veřejných služeb nezvratně liberalizaci již při těchto jednáních.²⁶

Hrozbu pro veřejný sektor na úrovni lokálních vlád také podtrhuje další uniklý dokument EU, který v tomto případě ilustruje ofenzivní agendu Evropské komise ve věci liberalizace obrovských trhů s veřejnými zakázkami

24. „TTIP: 1. Draft services/investment offer; 2. US State level measures“, Brusel: Evropská komise, 26. května 2014.

25. John Hilary, „On TTIP and the NHS, they are trying to bamboozle us“, *OpenDemocracy*, 14. července 2014; obsahuje odkaz na původní dopis Ignacia Garcii Bercera Johnu Healeymu z 8. července 2014.

26. „TiSA Trade in Services Agreement: European Union Schedule of Specific Commitments & List of MFN Exemptions“, zveřejněno 22. července 2014; pro více informací o TiSA viz Ellen Gould, „The Really Good Friends of Transnational Corporations Agreement“, *Ferney-Voltaire: Public Services International*, září 2014.

v USA. Jiný dokument Komise uniklý v červenci 2014 popisuje ambice EU rozšířit přístup evropských firem k veřejným zakázkám ve všech amerických státech a okresech s počtem obyvatel nad 500 000, stejně jako ke všem velkým veřejným univerzitám a nemocnicím v USA. Ve snaze delegalizovat opatření na podporu lokálních ekonomik a pracovních míst v USA, tzv. „Buy America“, EU specifikovala, že TTIP by měla odstranit veškeré upřednostňování malých firem při zakázkách lokálních vlád a místo toho vytvořit nové obchodní příležitosti pro evropské korporace. EU doufá, že tímto způsobem se jí podaří proniknout na 60 % trhů s veřejnými zakázkami v USA, jejichž hodnotu nyní odhaduje na 650 miliard dolarů ročně.²⁷

6. ISDS – jako součást TTIP i CETA

Vzhledem k masivnímu odporu proti záměrům propůjčit korporacím právo žalovat vlády hostitelských zemí na základě „urovnání sporů mezi investorem a státem“ (ISDS) byla Evropská komise na začátku roku 2014 donucena přerušit vyjednávání s USA o ochraně investorů a k tématu uspořádat konzultace s veřejností. Ty probíhaly od března do července 2014 a přinesly rekordních 150 000 reakcí ze zemí napříč EU, které se v drtivé většině stavěly k zavedení ISDS odmítavě. Evropská komise ovšem dále obchází volání po vyškrtnutí tohoto kontroverzního tématu z TTIP a odvolává se na svůj mandát zahrnout ochranu investorů a ISDS do vyjednávání.²⁸

Ze strany členských vlád EU zaznělo, že mechanismus ISDS je v rámci TTIP jak zbytečný, tak nežádoucí a jsou zde náznaky, že Francie a Německo by mohly přimět ostatní členské státy k revizi původního mandátu Evropské komise.²⁹ Politická cena za udržení ISDS v TTIP se

27. „Main elements of EU expectations for US deliverables in an initial offer concerning the sub-central level“, Brusel: Evropská komise, 24. července 2014; obsaženo také v Karen Hansen-Kuhn, „Local Economies on the Table: TTIP Procurement Update“, Minneapolis: Institute for Agriculture and Trade Policy, listopad 2014. Odhad Evropské komise na velikost trhu se státními zakázkami v USA je zahrnut v „Impact Assessment Report on the future of EU-US trade relations“, Štrasburk: Evropská komise, 12. března 2013, oddíl 2.2.1.

28. „Report: Online public consultation on investment protection and investor-to-state dispute settlement (ISDS) in the Transatlantic Trade and Investment Partnership Agreement (TTIP)“, Brusel: Evropská komise, 13. ledna 2015.

29. „France and Germany to form united front against ISDS“, EurActiv, 15. ledna 2015.

promítá také do kroků Bruselu: ještě před svým jmenováním předsedou Evropské komise, vyjádřil Jean-Claude Juncker své výhrady k TTIP a krátce po nástupu do úřadu zbavil novou komisařku pro obchod, Cecilii Malmströmovou, pravomoci rozhodovat o zahrnutí ISDS a dal v této záležitosti poslední slovo prvnímu místopředsedovi Komise, Fransi Timmermansovi. Ve snaze zachránit situaci napsalo 14 ministrů členských zemí EU včetně Velké Británie, Španělska a Irska dopis Malmströmové, ve které ji a Junckera žádají o zachování ISDS v rámci TTIP za každou cenu.

Také ve vládních kruzích USA se objevují obavy z nového trendu zahrnovat mechanismus ISDS do budoucích investičních a obchodních dohod. Národní konference státních zákonodárců (The National Conference of State Legislatures), která reprezentuje demokratickou i republikánskou stranu, prohlásila, že nepodpoří jakoukoli americkou dohodu o investicích a obchodu, která by obsahovala ISDS, s tím, že žádný stát by neměl být trestán, pokud ve veřejném zájmu přijme nové zákony nebo regulace, „i kdyby změna právního prostředí byla v rozporu s předešlým očekáváním zahraničních investorů“.³⁰ Avšak i kdyby bylo ISDS odstraněno z TTIP, tak fakt, že je součástí paralelní dohody mezi EU a Kanadou (CETA) by znamenal, že evropské státy by se klidně mohly stát terčem mnohamiliardových žalob od amerických korporací. Pokud bude CETA ratifikována, tak přes 80 % amerických firem působících v Evropě získá právo používat ISDS díky svým dceřiným společnostem v Kanadě. To znamená, že přes 40 000 amerických firem by již mohlo žalovat evropské vlády kvůli zákonům nebo regulacím, které by mohly ohrozit zisky, které si slibovaly od svých investic.³¹

Potenciální následky této hrozby se ještě jasněji ukázaly během minulých dvanácti měsíců na vývoji aktuálních kauz spojených s ISDS. Podle nedávných zpráv v souvislosti se známým případem žaloby firmy Vattenfall proti rozhodnutí německé vlády postupně ukončit používání jaderné energie do roku 2022, popsané v původním textu této brožury, by celková částka, kterou si za ztráty nárokuje švédská energetická

30. Politická stanoviska Národní konference státních zákonodárců k volnému obchodu a federalismu, dostupné na ncls.org.

31. „Tens of Thousands of U.S. Firms Would Obtain New Powers to Launch Investor-State Attacks against European Policies via CETA and TTIP“, Washington DC: Public Citizen, prosinec 2014.

firma, mohla po započtení úroků překročit 5 miliard euro.³² I to však je mizivá suma oproti 50 miliardám dolarů, které arbitrážní soud přiřkl v červenci 2014 třem akcionářům ruské ropné společnosti Jukos ve sporu s ruskou vládou. Jukosu byla náhrada přiznána na základě Dohody k Energetické chartě, kterou Rusko sice podepsalo, ale neratifikovalo; tribunál také uznal, že ruský stát Jukos ve skutečnosti nevyvlastnil a podotkl, že nezákonné krácení daní firmou představuje „nepřímé zavinění“.³³ Dohromady bylo proti členským státům EU za dvacetileté období 1994-2014 v rámci ISDS vzneseno 127 žalob s celkovými nároky v řádech desítek miliard euro.³⁴

7. Odpor roste

V jednom ze svých prvních projevů o TTIP po svém jmenování do funkce evropské komisařky pro obchod přiznala Cecilia Malmströmová, že se nyní objevuje „více obav veřejnosti v souvislosti s jednáním o obchodních dohodách než kdykoli za poslední léta“.³⁵ V současnosti existují lokální platformy aktivního odporu proti TTIP ve více než dvaceti evropských zemích a dochází i ke koordinaci odporu na úrovni celého kontinentu. Zaměstnanecké organizace ve všech větších evropských zemích vystoupily proti TTIP. Proti pokračování jednání se veřejně postavily odborové konfederace ve Velké Británii, Německu, Francii, Rakousku, Belgii, Lucembursku, Španělsku, Itálii a Slovinsku. V parlamentech mnoha členských států EU proběhly velmi kritické debaty k TTIP a obce a regiony v zemích jako Francie, Belgie, Německo a Velká Británie vyhlásily zóny bez TTIP.

32. Birgit Marschall, „Vattenfall-Klage könnte Bund über fünf Milliarden kosten“, *Rheinische Post*, 23 prosinec 2014.

33. Martin Dietrich Brauch, „Yukos v Russia: Issues and legal reasoning behind US\$50 billion awards“, Ženeva: International Institute for Sustainable Development, září 2014.

34. Emma Jayne Geraghty and Natacha Cingotti, *The Hidden Cost of EU Trade Deals: Investor-State Dispute Settlement Cases Taken Against EU Member States*, Brusel: Friends of the Earth Europe, prosinec 2014.

35. „Debating TTIP“, projev evropské komisařky pro obchod, Cecilie Malmströmové pro Open Europe a Friedrich Naumann Stiftung, Brusel, 11. prosince 2014.

Kromě podpisové akce, při které se sebralo přes milion podpisů na podporu Evropské občanské iniciativy, jak je popsáno výše, se za minulý rok pořádaly nespočetné akce proti TTIP v menších i větších městech po celé Evropě. V rámci celoevropského dne akcí proti TTIP a CETA bylo 11. října 2014 uspořádáno 450 koordinovaných protestních akcí ve 24 zemích, kterých se zúčastnily tisíce lidí, a 19. prosince 2014 byla celá bruselská čtvrť, ve které sídlí EU, zablokována demonstranty požadujícími ukončení TTIP a politiky úsporných opatření EU. V následujících měsících se očekává nárůst intenzity těchto akcí, protože lidé sahají ke všem nezbytným prostředkům, aby zabránili obětování posledních zbytků evropského sociálního modelu na oltáři volnotržní ideologie.

Boj o TTIP a ostatní smlouvy o volném obchodu, o kterých se právě jedná, rozhodne, jakou budoucnost připravíme příštím generacím a planetě, kterou sdílíme. Politické elity v EU a USA se spojily, aby vytvořily svět, ve kterém budou všechny vyšší sociální a ekologické hodnoty podřízeny imperativu kapitálu zvyšovat zisk. Občané Evropy, USA a ostatních zemí touží po něčem více než této redukcionistické noční můře a nedovolí, aby se stala skutečností. Nadcházející měsíce určí, čí vize budoucnosti zvítězí. Jde o boj, který si nemůžeme dovolit prohrát.

John Hilary

Leden 2015

*TTIP je třeba chápat nikoli jako smlouvu
mezi dvěma konkurujícími si obchodními
partnery, ale jako útok na společnost
v Evropě a USA, vedený snahou
nadmárodních korporací odstranit
regulatorní překážky pro své aktivity
na obou stranách Atlantiku.*

1. Co je TTIP?

Podnikatelské skupiny na obou stranách Atlantiku již dlouho sní o obchodní a investiční dohodě mezi EU a USA vycházející vstříc korporacím. TransAtlantic Business Dialogue (Transatlantický obchodní dialog), skupina pouze pro zvané, složená z výkonných ředitelů nejmocnějších amerických a evropských společností, byla založena v roce 1995, aby lobbvala za odstranění regulací aktivit nadnárodních korporací působících v EU a USA. Toto uskupení dlouhodobě obhájuje vytvoření dohody k uskutečnění těchto cílů.³⁶ Založení Transatlantické ekonomické rady v roce 2007 poskytlo skupině TransAtlantic Business Dialogue novou příležitost usilovat o vytvoření volnotržní zóny založené na deregulaci trhů v EU i USA.

V kladné reakci na tyto tlaky oznámili v listopadu 2011 zástupci Evropské komise a USA záměr vytvořit pracovní skupinu, která bude „identifikovat a vyhodnocovat možnosti posílení obchodních a investičních vztahů mezi USA a EU.“ Krátce nato zahájila Evropská komise sérii více než sta uzavřených jednání s jednotlivými společnostmi a obchodními lobbisty, aby si zúčastnění mohli vyjasnit svou vyjednávací pozici – jednání byla utajována až do té doby, kdy byla Komise donucena odkrýt jejich existenci na základě práva na svobodu informací.³⁷ TransAtlantic Business Dialogue se spojil s US Business Roundtable (Americkým kulatým stolem obchodu) a European Round Table of Industrialists (Evropským kulatým stolem průmyslníků) ve snaze prosadit vytvoření ambiciózní smlouvy o obchodním a investičním partnerství mezi EU a USA.³⁸

Americký prezident Barack Obama zakrátko oznámil začátek jednání o komplexní Smlouvě o obchodním a investičním partnerství (TTIP) ve své

36. Mark A. Pollack, *The Political Economy of the Transatlantic Partnership*, Fiesole: European University Institute, červen 2003.

37. „European Commission preparing for EU-US trade talks: 119 meetings with industry lobbyists“, Brusel: Corporate Europe Observatory, 4. září 2013.

38. „Forging a Transatlantic Partnership for the 21st Century“, společné prohlášení US Business Roundtable, TransAtlantic Business Dialogue a European Roundtable of Industrialists, 18. dubna 2012.

Zprávě o stavu Unie z února 2013. První kolo jednání proběhlo v červenci 2013 a obě strany vyjádřily naději, že se vyjednávání v rychlém tempu podaří dokončit během dvou let (tedy do začátku kampaně před dalšími prezidentskými volbami v USA, která naplno začne v průběhu roku 2015). Vzhledem k volbám do Evropského parlamentu a sestavování nové Evropské komise v roce 2014 je záměr dokončit takto komplexní a kontroverzní jednání „na jeden záťah“ (jak se vyjádřili vyjednavací z USA) krajně nezodpovědný.

TTIP není klasickou obchodní dohodou, která by primárně měla omezovat dovozní cla mezi obchodními partnery, protože již nyní jsou celní tarify mezi EU a USA na minimální úrovni. Zástupci vlád obou stran přiznávají, že hlavním cílem TTIP je odstranění regulatorních „bariér“, které omezují potenciální zisky pro nadnárodní korporace na evropských a amerických trzích. Sem spadá i odstranění či snížení sociálních standardů a ekologických regulací, jako je zákoník práce, pravidla bezpečnosti potravin (včetně omezení geneticky modifikovaných potravin), regulace pro používání toxických chemikálií, zákonů na ochranu dat nebo nové bankovní pojistky, které byly zavedeny jako prevence opakování finanční krize z roku 2008. Vyjednávací mandát Evropské komise (podle pravidel EU klasifikovaný jako tajný a tudíž dostupný pouze jako uniklý dokument) popisuje eliminaci regulatorních překážek jako jednu z nejvyšších priorit TTIP a usvědčuje tak ze lži následná tvrzení Evropské komise, že se neplánují žádné deregulace.³⁹ Americká vláda také v jednáních vytyčila klíčové evropské regulace a standardy, které mají být odstraněny, a které jsou podrobněji popsány v následujícím textu.

TTIP rovněž usiluje o vytvoření nových trhů tím, že otevře veřejné služby a státní zakázky konkurenci ze strany nadnárodních korporací, což může vyvolat novou vlnu privatizací v klíčových sektorech jako je zdravotnictví nebo školství. Zástupci britské vlády také potvrdili, že jedním ze tří hlavních cílů TTIP je „dokončit jednotný trh“ uvnitř samotné EU, především skrze otevření veřejných služeb a státních zakázek soukromým společnostem z ostatních členských států.⁴⁰ Nejvíce obav vyvolává

39. „Directives for the negotiation on the Transatlantic Trade and Investment Partnership between the European Union and the United States of America“, Brusel: Rada Evropské unie, 17. června 2013; žádost na zveřejnění textu mandátu byla Evropskou radou zamítnuta při zasedání v Lucembursku 18. října 2013.

40. Pro detailnější informace o záměrech britské vlády „dokončit“ jednotný trh v EU viz „The economic consequences for the UK and the EU of completing the Single Market“, Londýn: Department for Business Innovation and Skills, únor 2011.

ta část TTIP, která zahraničním investorům nově zajišťuje právo žalovat vlády států před *ad hoc* svolanými arbitrážními soudy za ztráty na ziscích způsobené politickými rozhodnutími státu (viz níže). Tento mechanismus „urovnávání sporů mezi investorem a státem“ v důsledku povyšuje nadnárodní kapitál na status ekvivalentní národnímu státu a ohrožuje nejzákladnější principy demokracie jak v EU, tak v USA.

TTIP je třeba chápat nikoli jako smlouvu mezi dvěma soutěžícími obchodními partnery, ale jako útok na společnost v Evropě a USA, vedený snahou nadnárodních korporací odstranit regulatorní překážky pro své aktivity na obou stranách Atlantiku. V uniklém interním dokumentu, který byl publikován v roce 2013, Evropská komise potvrzuje, že mezi typy regulací ohrožených TTIP je především legislativa EU (jak nařízení, tak směrnice), prováděcí opatření, akty v přenesené kompetenci a také regulace zavedené jednotlivými členskými státy EU. Na americké straně jde o zákony schválené Kongresem, federální nařízení a také regulace přijaté jednotlivými státy federace.⁴¹ Evropský komisař pro obchod Karl De Gucht potvrdil, že účelem TTIP je odstranit regulace na obou stranách Atlantiku, aby mohl byznys volně operovat: „Regulatorní bariéry je obtížnější odstranit než klasické obchodní bariéry... Nebude to snadné, ale bude to stát za to.“⁴²

41. „TTIP: Cross-cutting disciplines and Institutional provisions; Position paper – Chapter on Regulatory Coherence“, Brusel: Evropská komise, 2. Prosince 2013.

42. „Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) – Solving the Regulatory Puzzle“, proslov evropského komisaře pro obchod, Karla De Guchta v Aspen Institute v Praze, 10. října 2013.

2. Netransparentní, nedemokratická

V PR prohlášení uveřejněném v září 2013 Evropská komise tvrdí, že TTIP neohrozí regulace v oblastech zdravotnictví, bezpečnosti, životního prostředí ani finanční bezpečnosti, protože „jednání budou transparentní.“⁴³ Ve skutečnosti nic nemůže být pravdě vzdálenější. V dopise svému americkému protějšku zasláném pouze dva měsíce předtím, potvrzuje hlavní evropský vyjednávač Ignacio Garcia Bercero, že Evropská komise chce zablokovat přístup veřejnosti ke všem dokumentům týkajících se formulace a vyjednávání o TTIP, a že tyto dokumenty zůstanou veřejnosti nepřístupné až po dobu 30 let.⁴⁴ Evropský komisař pro obchod Karel De Gucht sdělil Evropskému parlamentu, že Komise bude k TTIP přistupovat na stejné úrovni utajení jako u předchozích obchodních smluv a apeloval na členy EP, aby hájili „důvěrnost“ jednání.⁴⁵

Zatímco jsou veškerá jednání o TTIP zahalena tajemstvím, Evropská komise si vyhrazuje svá nejstříktnější omezení pro ty nejvýznamnější dokumenty, konkrétně pro žádosti o deregulace adresované evropským zemím ze strany amerických vyjednávačů. Podle ustanovení Komise bude přístup k těmto dokumentům znemožněn zástupcům členských států EU, s výjimkou zvláštních čítáren, ze kterých nebudou moci být dokumenty odnášeny či kopírovány. Ještě palčivější je fakt, že voleným členům parlamentů členských zemí EU nebude umožněno se dozvědět o požadavcích na jejich země ze strany USA, a to i přes potenciální dopady na život obyvatel těchto států. Evropská komise se dokonce odhodlala ke kroku, který připomíná špionáž z období studené války, a opatřila

43. *Transatlantic Trade and Investment Partnership: The Regulatory Part*, Brusel: Evropská komise, září 2013.

44. „Arrangements on TTIP negotiating documents“, dopis Ignacia Garcii Bercera, hlavního evropského vyjednávače pro TTIP, adresovaný L. Danielu Mullaneymu, hlavnímu americkému vyjednávači pro TTIP; Brusel: Evropská komise, 5. července 2013.

45. Přepis debaty „EU trade and investment agreement negotiations with the US“ v Evropském parlamentu ve Štrasburku, 22. května 2013.

oficiální dokumenty k TTIP tajnými značkami, aby bylo možné vystopovat každý únik dokumentu až k původci.⁴⁶

Další náznakem, jak obezřetně se nakládá s přístupem k informacím, je skutečnost, že Evropská komise v roce 2013 pozvala představitele členských zemí EU na schůzku, kde dostali instrukce, jak kontrolovat a koordinovat budoucí komunikaci o TTIP. V interním dokumentu Evropské komise určeném pro toto jednání (který byl následně vyneseno a publikováno v dánském časopise *Notat*) se apeluje na členské státy EU, aby spolupracovaly při vyvracení obav veřejnosti, že TTIP „ohrozí regulace a stávající úroveň ochrany v oblastech jako zdravotnictví, bezpečnost a životní prostředí“. Evropská komise dokonce navrhovala, že její nový účet na Twitteru věnovaný TTIP by mohl být propagován jako doklad transparentnosti, přestože od začátku bylo zřejmé, že funguje jako PR kanál evropského vyjednávacího týmu pro TTIP.⁴⁷

Podobně je tomu v USA, kde členům Kongresu nebude umožněno nahlížet do požadavků vůči jejich státům ze strany EU. Návrhy vyjednávacích pozic ovšem budou dostupné korporátním poradcům americké vlády, kteří je pak budou smět sdílet se svými protějšky z EU. Sílicí povědomí americké veřejnosti o hrozbě, kterou TTIP představuje pro jejich životy, vyvolalo obavy, že by se Kongres mohl stát vážnou překážkou jednání – zvláště kvůli záměru EU odstranit opatření na podporu lokálních pracovních příležitostí a podniků v mnoha státech USA, tzv. „Buy America“ (viz níže). Ve snaze předejít tomuto ohrožení byl britský vicepremiér Nick Clegg v září 2013 vyslán do USA se speciální brožurkou, která má přesvědčit každý z padesáti amerických států o potenciálních přínosech TTIP.⁴⁸

Zatímco vyjednávání jsou vedena v nejpřísnější tajnosti, TTIP razí vlastní pojetí „transparentnosti“, která nadnárodním korporacím umožní blokovat budoucí regulace, které by ohrozily jejich zisky. Vláda USA veřejně plédovala pro větší roli byznysu při nastavování regulačních

46. Staffan Dahllöf, „Elected Politicians excluded from EU-US negotiations“, *Notat*, 19. prosince 2013.

47. „Communicating on TTIP – Areas for cooperation between the Commission Services and Member States“, Brusel: Evropská komise, 7. listopadu 2013; na Twitteru lze vyjednávací tým EU najít pod @EU_TTIP_team.

48. *TTIP and the Fifty States: Jobs and Growth from Coast to Coast*, Washington DC: Atlantic Council, Bertelsmann Foundation a Britská ambasáda ve Washingtonu, září 2013.

standardů na obou stranách Atlantiku a Evropská komise odpověděla návrhem vytvořit Radu regulatorní spolupráce (Regulatory Cooperation Council), která nejenže by dohlížela na zavádění stávajících deregulačních závazků, ale také by byznysu dala pravomoc vytipovat k odstranění další regulace po skončení jednání o TTIP. Také se počítá s tím, že bude upozorňována na plánované regulace, aby mohla zablokovat nežádoucí překážky pro aktivity korporací ještě před jejich zavedením.⁴⁹ Další krok směrem k této nové pravomoci byznysu určovat regulatorní standardy byl učiněn v listopadu 2013, kdy se vyjednáváci z EU a USA dohodli na vytvoření zmíněné rady v rámci dohody TTIP.⁵⁰

49. „The United States, the European Union, and the Transatlantic Trade and Investment Partnership“, projev obchodního zmocněnce USA, Michaela Fromana pro German Marshall Fund, 30. září 2013; „Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP) – Solving the Regulatory Puzzle“, proslov evropského komisaře pro obchod, Karla De Guchta v Aspen Institute v Praze, 10. října 2013.

50. „US, EU Agree in Principle to Seek Long-Term Regulatory Mechanism“, *Inside US Trade*, 22. listopadu 2013.

3. „Dlouhodobé a podstatné“ ohrožení pracovních míst

V souvislosti s TTIP zaznívala řada argumentů pro její ekonomické přínosy. Nejčastěji citovaný údaj pochází z dopadové studie, kterou na žádání EU zpracovalo Centrum pro výzkum ekonomické politiky (Centre for Economic Policy Research). Podle jeho neoptimističtější hypotézy by ekonomický obrat v důsledku dohody mezi EU a USA vzrostl do roku 2027 o 0,5 %.⁵¹ Toto tvrzení ale bylo nezávislými výzkumníky označeno za „zavádějící“ s poukazem na nesprávné předpoklady studie a skutečné přínosy, které lze od TTIP realisticky očekávat, byly expertem zodpovědným za vývoj prognóz pro evropský obchod na období deseti let označeny za „marginální“.⁵²

Co se týká ztrát pracovních míst, ke kterým typicky v důsledku volno-tržních dohod dochází, tak Evropská komise potvrdila, že TTIP může vést k „dlouhodobému a výraznému“ zániku pracovních míst evropských zaměstnanců, protože společnosti budou motivovány čerpat zboží a služby ze států USA, kde jsou nízké standardy pracovního práva a nulová práva odborů (viz níže).⁵³ V době, kdy míra nezaměstnanosti v EU dosahuje rekordních hodnot a nezaměstnanost mladých činí v některých členských státech přes 50 %, přiznává Evropská komise, že existují „legitimní

51. „Reducing Transatlantic Barriers to Trade and Investment: An Economic Assessment“, Londýn: Centre for Economic Policy Research, březen 2013; další studie nabízejí řadu rozdílných scénářů – viz „Study on „EU-US High Level Working Group“: Final Report“, Rotterdam: Ecorys, říjen 2012; „Transatlantic Trade: Whither Partnership, Which Economic Consequences?“, Paříž: CEPII, září 2013; *Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP): Who benefits from a free trade deal? Part 1: Macroeconomic Effects*, Gütersloh, Bertelsmann Stiftung, 2013.

52. „EU-US trade deal claims „vastly overblown““, tisková zpráva University of Manchester, 19. listopadu 2013; Clive George, „What’s really driving the EU-US trade deal?“, *Open Democracy*, 8. července 2013.

53. „Impact Assessment Report on the future of EU-US trade relations“, Štrasburk: Evropská komise, 12. března 2013, oddíl 5.9.2.

obavy“, že zaměstnanci, kteří přijdou o práci v důsledku TTIP, nenajdou jiné zaměstnání. V rámci pomoci dalším očekávaným nezaměstnaným radí Komise členským státům, aby čerpaly strukturální fondy pomoci, jako je Evropský fond pro přizpůsobení se globalizaci a Evropský sociální fond, do kterého bylo pro distribuci během sedmiletého období 2014-20 vloženo 70 miliard euro.⁵⁴

Američtí zaměstnanci již zažili takovýto pokles pracovních míst na vlastní kůži v souvislosti se smlouvou NAFTA (Severoamerickou dohodou o volném obchodu) uzavřenou mezi USA, Kanadou a Mexikem, jež vstoupila v platnost v roce 1994. Stejně jako v případech TTIP byly americkým odborům dávány „falešné sliby“ statisíců nových pracovních míst, které je měly přesvědčit, aby podpořily smlouvu NAFTA. Ve skutečnosti podle studií Economic Policy Institute (Institut pro hospodářskou politiku v USA) vedla NAFTA za prvních 12 let své existence k celkovému poklesu o více než milion pracovních míst v USA a významnému poklesu hodnoty mezd pro miliony zaměstnanců.⁵⁵ Dopadová studie TTIP objednaná americkou vládou je držena v tajnosti, ale studie Evropské komise naznačuje, že TTIP rovněž povede k výraznému zániku pracovních míst amerických zaměstnanců, kteří se přidají ke 12 milionům oficiálně registrovaných nezaměstnaných v USA.

Existují také obavy, že TTIP povede ke snižování všech pracovních standardů identifikovaných jako „bariéry“ obchodu, tedy například kolektivních smluv, které by mohly být napadány za to, že představují omezení modelu konkurence podle představ byznysu - abychom uvedli pouze jediný příklad zmíněný ve zprávě Evropské komise o opatřeních, která představují „překážku“ euro-amerického obchodu.⁵⁶ USA vyčínivají tím, že odmítly podepsat konvence Světové organizace práce týkající se klíčových standardů práce jako je kolektivní vyjednávání, svoboda sdružování a právo na organizovanou činnost. Nadto již zhruba polovina všech amerických států přijala protiodborovou legislativu v rámci programu „právo na práci“ („right to work“), který podryvá financování odborů

54. „Refocusing EU Cohesion Policy for Maximum Impact on Growth and Jobs: The Reform in 10 Points“, Brusel: Evropská komise, 19. listopadu 2013.

55. Robert E. Scott, Carlos Salas a Bruce Campbell, „Revisiting NAFTA: Still not working for North America’s workers“, Washington DC: Economic Policy Institute, září 2006; Ben Beachy, „NAFTA at 20“, Washington DC: Public Citizen, leden 2014.

56. „Non-Tariff Measures in EU-US Trade and Investment – An Economic Analysis“, Rotterdam: Ecorys, prosinec 2009, str. 111.

a umožňuje podnikům stlačovat mzdy, zdravotní pojištění a penze.⁵⁷ Byznys spatřuje v TTIP příležitost přesunout výrobu tam, kde jsou nejnižší mzdy a zaměstnanecká práva a vytváří tak vlastní „závod ke dnu“ za účelem snížení nákladů na zaměstnance a zvýšení zisků korporací. Je již známo, že Evropská komise podporuje požadavky evropských podnikatelských skupin na potlačování práv zaměstnanců napříč EU.⁵⁸

Navíc v rámci ustanovení na ochranu investorů v TTIP (viz níže) by jakákoli budoucí zlepšení podmínek zaměstnávání mohla vést k nárokům na kompenzaci ze strany evropských a amerických korporací. Francouzská společnost Veolia vznesla takovýto nárok vůči Egyptu v souvislosti s patnáctiletým kontraktem na úložiště odpadu v Alexandrii – od kterého společnost odstoupila v říjnu 2011. Veolia nyní na egyptském státu požaduje náhradu škod s odůvodněním, že kromě jiných škod utrpěla ztráty na ziscích v důsledku snah egyptské Národní mzdové rady přizpůsobit platy v soukromém i veřejném sektoru inflaci.⁵⁹ Obavy z opakování podobných případů kvůli TTIP by mohly mít „odstrašující účinek“ a do budoucna odrazovat státy od zvyšování zaměstnaneckých odměn.

57. Elise Gould a Heidi Shierholz, „The Compensation Penalty of „Right-to-Work“ Laws“, Washington DC: Economic Policy Institute, únor 2011.

58. „BusinessEurope and the European Commission: in league against labor rights?“, Brusel: Corporate Europe Observatory, 11. března 2013.

59. Veolia Propreté v Arab Republic of Egypt (případ ICSID č. ARB/12/15), Fanny Rey, „Veolia assigne l'Égypte en justice“, *Jeune Afrique*, 11. července 2012.

4. Deregulace v oblasti bezpečnosti potravin

Evropské regulace bezpečnosti potravin – včetně omezení genetiky modifikovaných organismů (GMO), pesticidů, hormonů ošetřeného hovězího masa a růstových stimulantů – patří k primárním položkám, které podnikatelské skupiny v rámci jednání o TTIP určily jako adepty na odstranění. Američtí výrobci potravin nemusejí splňovat stejné standardy ochrany životního prostředí nebo šetrného chovu zvířat jako jejich evropské protějšky a již dlouho usilují o eliminaci evropských regulí omezujících prodej jejich výrobků na evropských trzích. Americká vláda od začátku explicitně tvrdí, že hodlá použít jednání o TTIP ke změně evropských regulací, které blokují americký export potravin, zvláště těch regulací bezpečnosti potravin, za něž již několik desetiletí bojují občané Evropy.⁶⁰

Ohniskem sporu je „princip předběžné opatrnosti“, který Evropská unie uplatňuje při stanovování standardů bezpečnosti potravin. Podle tohoto principu je možné stáhnout výrobek z trhu, pokud existuje nebezpečí ohrožení lidského zdraví, a to i v případě, že vědecká data nejsou natolik kompletní, aby se na nich dalo založit celkové vyhodnocení rizik.⁶¹ Další podstatnou součástí principu předběžné opatrnosti je, že důkazní břemeno leží na firmě, která by chtěla prodávat potenciálně nebezpečný výrobek: místo aby veřejná instance musela dokazovat, že je výrobek nebezpečný, musí firma doložit jeho bezpečnost. Americká vláda se neřídí principem předběžné opatrnosti a při určování standardů bezpečnosti potravin dominuje zájem korporací, takže jsou mnohem nižší nežli v Evropě.

60. Viz např. oficiální oznámení prezidenta USA o zahájení jednání o TTIP adresované Kongresu a zde obsažený závazek zajistit větší dostupnost trhů pro americký export skrze odstranění sanitárních a fyto-sanitárních omezení EU: dopis úřadujícího obchodního zmocněnce USA, Demetria Marantise pro Johna Boehnera, mluvčího Sněmovny reprezentantů USA, 20. března 2013.

61. Pro souhrnnou analýzu viz *Late lessons from early warnings: science, precaution, innovation*, Kodaň: European Environment Agency, leden 2013.

Součástí agendy TTIP je „konvergence regulací“ přibližující evropské standardy americkým a následující příklady ukazují, co může následovat:

- Okolo 70 % všech zpracovaných potravin prodávaných v amerických supermarketech nyní obsahuje geneticky modifikované přísady. Oproti tomu se v důsledku silného odporu evropského obyvatelstva v evropských supermarketech neprodávají téměř žádné geneticky modifikované potraviny a všechny produkty obsahující GMO musejí být jasně označeny. Americké biotechnologické společnosti používají TTIP k ofenzivě vůči evropským regulacím a americká vláda se chce pokusit odstranit povinné označování potravin v EU. Evropský biotechnologický průmysl úzce spolupracuje se svými americkými protějšky, aby pomocí TTIP zvýšil rozšíření GMO v Evropě.⁶²
- Američtí výrobci potravin určili evropský systém kontrol použití pesticidů za jeden primárních souhrnů opatření, která mají být v rámci TTIP degradována.⁶³ Regulace z roku 2009 staví princip předběžné opatrnosti do centra evropského systému kontroly pesticidů za účelem ochrany lidského zdraví a životního prostředí. Ovšem některé z těchto regulací se už dostaly na agendu TTIP a podle hlavních vyjednávačů je snahou zajít ještě dále než Světová obchodní organizace a udělat z nich co nejmenší zátěž pro byznys.⁶⁴
- Regulace EU pro látky narušující činnost endokrinních žláz (chemikálie, které mají vliv na lidský hormonální systém) stanovují maximální možnou míru kontaminace v takové výši, že by zablokovaly 40 % z veškerého amerického dovozu potravin do EU. Uskupení amerického průmyslu chtějí použít TTIP k odstranění těchto kontrol.⁶⁵
- Přes 90 % hovězího masa z USA se vyrábí za použití hovězích růstových hormonů, které jsou spojovány s rakovinou u lidí a restrikce na

62. Viz např. společný podnět průmyslových svazů BIO a EuropaBIO, podaný na výzvu EU a USA, k otázkám regulace.

63. Směrnice 2009/128/EC ustavující rámec činnosti Společenství pro dosažení udržitelného používání pesticidů a dále nařízení (Evr. komise) č. 1107/2009 o uvádění prostředků na ochranu rostlin na trh, obojí 21. října 2009.

64. „Second round of Transatlantic Trade and Investment Partnership: Report of stakeholder briefing“, Brusel: Evropská komise, 15. listopadu 2013; „Hlavní vyjednávači, Dan Mullaney a Ignacio Garcia Bercero se zúčastnili tiskové konference po třetím kole jednání o Transatlantickém obchodním a investičním partnerství (TTIP)“, Washington DC: úřad obchodního zmocněnce USA, 20. prosince 2013.

65. „US Agricultural Exports Threatened by EU Pesticide Regulation“, CropLife America, 21. listopadu 2013.

dovoz takového hovězího jsou v platnosti od roku 1988. Americká vláda se již proti těmto omezením ohradila u Světové obchodní organizace a podnikatelské skupiny požadují jejich odstranění v rámci TTIP jakožto „zbytečných“ překážek pro obchod.

- Američtí producenti kuřecího a krůtího masa pravidelně ošetřují drůbež před prodejem zákazníkům chlórem, což je praktika, která je v EU zakázaná od roku 1997. Vláda USA opět napadla tento zákaz u Světové obchodní organizace a americké společnosti nyní skrze TTIP požadují jeho ukončení. Evropská komise se snažila zákaz v minulosti odstranit, ale nepodařilo se jí to kvůli odporu veterinárních expertů a členů Evropského parlamentu.

Evropská komise pořádala několik tajných jednání se zástupci potravinářského průmyslu usilujícími o rozvolnění evropských regulací bezpečnosti potravin a není tedy důvod se domnívat, že bude hájit zájem spotřebitelů na vlastním zdraví. V interním pozičním dokumentu sdíleném s americkou vládou před prvním kolem vyjednávání o TTIP vyjádřila Evropská komise souhlas s revizí evropských opatření pro bezpečnost potravin „se záměrem odstranit zbytečné bariéry“.⁶⁶ Na znamení ochoty přijmout americké požadavky již Evropská komise ukončila celoevropský zákaz dovozu živých prasat z USA a hovězího masa ošetřeného kyselinou mléčnou, a to i přes výhrady několika členských zemí EU.⁶⁷

66. „Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP): Note for the attention of the Trade Policy Committee“, Brusel: Evropská komise, 20. června 2013.

67. „In move towards trade talks, EU to lift ban on some US mens“, EurActiv, 5. února; „Member States reset lactic acid clearing for carcasses“, *EU Food Law*, 12. října 2012.

5. Omezení ochrany životního prostředí

Evropská komise otevřeně přiznala, že TTIP dále zvýší tlak na životní prostředí, protože „každý scénář“ budoucí dohody mezi EU a USA zvýší produkci, spotřebu a mezinárodní pohyb zboží. Vlastní dopadová studie Evropské komise dále uvádí, že toto zvýšení produkce pak vyvolá „rizika jak pro přírodní zdroje, tak pro zachování biodiverzity“.⁶⁸ Co se emisí skleníkových plynů týče, tak Komise uvádí, že preferovaná výsledná podoba TTIP přidá dalších 11 milionů metrických tun CO₂, čímž se TTIP dostává do rozporu se závazky EU na snížení emisí v rámci Kjótského protokolu.⁶⁹ Avšak žádné z těchto zjištění nevedlo Evropskou komisi k přehodnocení podpory pro TTIP.

Ze všeho nejdříve může TTIP podlomit klíčové ekologické regulace EU, které zajišťují mnohem vyšší standardy bezpečnosti než v USA. Nejvíce se to týká evropských nařízení pro používání chemikálií, tzv. REACH, zavedených v roce 2007 na ochranu lidského zdraví a životního prostředí před nebezpečnými látkami, které společnosti používají při zpracování produktů a ostatních procesech.⁷⁰ Legislativa REACH je založena na principu předběžné opatrnosti popsaném v předešlém oddíle a vyžaduje, aby průmyslové firmy prokázaly bezpečnost dané chemikálie před její certifikací pro komerční využití. Oproti tomu americký zákon o kontrole toxických látek (Toxic Substances Control Act neboli TSCA) z roku 1976 požaduje, aby regulatorní instance nejdříve prokázala, že daná chemikálie je nebezpečná, než může být omezeno její používání, a dále omezuje jakékoli restriktce na „co nejméně zatěžující“ opatření. V rámci TSCA se americké Agentuře pro ochranu životního prostředí (Environmental Protection Agency) podařilo zavést omezení pouze u šesti z celkového počtu 84 000 chemikálií, které se v USA začaly komerčně využívat od roku

68. „Impact Assessment Report on the future of EU-US trade relations“, Štrasburk: Evropská komise, 12. března 2013, oddíl 5.8.2.

69. *Ibid.*, oddíl 5.8.1.

70. Nařízení EU č. 1907/2006 o registraci, hodnocení, povolování a omezování chemických látek (REACH), 18. prosince 2006.

1976.⁷¹ Takto volný režim má bezprostřední vliv na zdravotní rizika pro veřejnost: zatímco EU například zakazuje 1 200 látek pro použití v kosmetice, v případě USA je to pouze dvanáct.⁷²

Uskupení hájící veřejný zájem a ekologické skupiny v USA již dlouho dobu vedou kampaň za to, aby TSCA byla nahrazena novými regulacemi podobnými REACH.⁷³ Lobbisté byznysu naopak energicky odmítají požadavky EU na bezpečnost produktů a chtějí využít deregulační rámec TTIP k „harmonizaci“ pravidel REACH s mnohem slabšími regulacemi v USA. Evropská komise sice uznává zásadní neslučitelnost rozdílných přístupů v EU a USA, ale v zájmu svých partnerů z průmyslu stále prosazuje „regulační konvergenci a vzájemné uznávání norem v oblasti chemikálií“.⁷⁴ Evropské společnosti ochotně spojují síly, aby využily TTIP k odstranění ekologických regulací, které jsou vůči nim nespravedlivé, jak tvrdí, a staví je do nevýhody vůči globálním konkurentům.

Deregulační program TTIP ohrožuje řadu dalších důležitých ekologických regulací. Terčem kritiky amerických producentů agropaliv usilujících o „harmonizaci“ regulací EU s nižšími standardy v USA se staly požadavky na udržitelnost zahrnuté v evropské směrnici o obnovitelných zdrojích energie. Americká vláda rovněž využívá TTIP k podkopání evropské směrnice o jakosti paliv a chce tak americkým rafineriím ulehčit vývoz ropy z kanadských ropných písků, jejíž těžba má devastující vliv na životní prostředí.⁷⁵ TTIP by také otevřela dveře masovému vývozu břidlicového plynu z USA do Evropy a vedla by tak k rozšíření těžby metodou

71. „Submission of Centre for International Environmental Law (CIEL) before US Senate Committee on Finance hearing on the Transatlantic Trade and Investment Partnership“, Washington DC: CIEL, 30. října 2013; viz také „Chemical Regulation: Comparison of US and Recently Enacted European Union Approaches to Protect against the Risks of Toxic Chemicals“, Washington DC: Government Accountability Office, srpen 2007.

72. Kim Egan, „Is Europe the New America?“, Saltbox Consulting, 24. září 2013.

73. Ani nový zákon o zlepšení chemické bezpečnosti, o kterém se momentálně jedná v Kongresu, nepochoybňuje princip „akceptovat rizika“, kterým se řídí TSCA; viz např. Karuna Jaggar, „The Chemical Safety Improvement Act Falls Short: Open Letter to Congress“, *Huffington Post*, 12. listopadu 2013.

74. „Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP): Note for the attention of the Trade Policy Committee“, Brusel: Evropská komise, 20. června 2013; Annex II: „Chemicals in TTIP“.

75. Kate Sheppard, „Michael Froman, Top US Trade Official, Sides With Tar Sands Advocates In EU Negotiations“, *Huffington Post*, 24. září 2013.

hydraulického štěpení (tzv. fracking) v USA a americkým společnostem by umožnila obcházet zákaz frackingu v Evropě – stejně jako když americká energetická společnost Lone Pine Resources využila ustanovení dohody NAFTA a zažalovala kanadskou vládu kvůli moratoriu na fracking v Québecu.⁷⁶

^{76.} „Lone Pine Resources files outrageous NAFTA lawsuit against fracking ban“, společná tisková zpráva organizací Sierra Club a Council of Canadians, 2. října 2013.

6. Útok na veřejné služby

TTIP se zaměřuje nejen na rozvolnění regulací v oblasti životního prostředí a bezpečnosti potravin, ale také usiluje o liberalizaci trhů služeb, včetně otevření veřejných služeb jako je zdravotnictví, školství a zásobování vodou soukromým firmám. Americké firmy zvláště usilují o získání přístupu k zdravotnickým systémům v Evropě, ve kterých spatřují rozsáhlé trhy čekající na využití. Americká vláda potvrdila, že hodlá využít TTIP k dobytí trhů se službami v Evropě pro americký kapitál a konkrétně, že „se zaměří na jakékoli monopoly“ vytvořené pro sektor veřejných služeb.⁷⁷ Členové britského parlamentu varovali, že TTIP „zničí“ „National Health Service“ (systém veřejného zdravotnictví v Británii, pozn. překladaatele) tím, že americké firmy získají právo ucházet se o kontrakty ve zdravotnictví.⁷⁸

Podle tvrzení Evropské komise budou veřejné služby vyňaty z TTIP díky výjimce pro služby „poskytované s mandátem vlády“, jak je definováno ve smlouvě GATS (Všeobecné dohodě o obchodu službami) Světové obchodní organizace.⁷⁹ Komise ovšem již dlouho přiznává, že tato klauzule neposkytuje veřejným službám žádnou ochranu, kvůli nejasné definici typů služeb, které mají podléhat výjimce. V důsledku toho byla EU donucena doplnit svůj původní plán pro veřejné služby z roku 1995 o další limitaci, tak aby veřejné služby nepodléhaly pravidlům GATS. Evropská komise však mezitím učinila kroky k ukončení výjimek pro veřejné služby s tím, že má aktivní zájem na tom, aby byly veřejné služby **zahrnuty** do evropských obchodních smluv, vyjma pouze služeb týkajících se bezpečnosti, jako je soudnictví, dohled na hranicích nebo kontrola letového provozu.⁸⁰

77. Dopis úřadujícího obchodního zmocněnce USA, Demetria Marantise adresovaný Johnu Boehnerovi, předsedovi Sněmovny reprezentantů USA, 20. března 2013.

78. „Privatisation agenda drives Tory policy on NHS, says Burnham“, *Independent*, 10. ledna 2014.

79. „Directives for the negotiation on the Transatlantic Trade and Investment Partnership between the European Union and the United States of America“, Brusel: Rada Evropské unie, 17. června 2013, oddíl 20.

80. „Commission Proposal for the Modernisation of the Treatment of Public Services in

Kromě toho, že by veřejné služby měly přejít do rukou společností řídících se ziskem, je jedním z nejzákladnějších důsledků smluv o volném obchodu jako je TTIP, že země prakticky přicházejí o možnost obnovit veřejné služby poté, co už jednou byly zprivatizovány. Toto zablokování bude ještě výraznější, pokud součástí TTIP bude logika „negativních seznamů“, jako je tomu v nové smlouvě o volném obchodu mezi EU a Kanadou. Tedy, že liberalizace se bude týkat všech těch sektorů služeb, které nejsou konkrétně vymezeny jako výjimky (podle tzv. modelu „list it or lose it“ - tedy „pokud výjimku neuvedeš, přijdeš o ni“, pozn. překladatele). To je dramatický posun oproti metodě „pozitivních seznamů“, kterou tradičně EU používala a podle které jsou konkurenci zahraničních firem otevřeny jen ty sektory, které byly aktivně vybrány. Evropské podnikatelské skupiny společně s americkými protějšky požadují, aby pro TTIP byla použita metoda „negativních seznamů“, tak aby se maximalizoval počet sektorů služeb určených k liberalizaci.⁸¹

Zahraniční investoři by zde opět měli možnost žalovat hostitelské země za ztrátu zisků způsobenou odvoláním dřívějších privatizací, pokud se opatření na ochranu investorů stanou součástí TTIP (viz níže). Jedním z prvních kroků levicové vlády, kterou občané Slovenska zvolili v roce 2006 v reakci na nepopulární privatizaci zdravotní péče, bylo omezení možností soukromých pojišťoven profitovat na systému veřejného zdravotnictví. Následně zažalovalo několik soukromých pojišťoven slovenskou vládu za způsobenou škodu a holandské firmě Achmea nakonec připadlo v rámci „kompenzace“ 29,5 mil. euro z veřejných zdrojů. V roce 2013 odstartovala kauza, v níž se Achmea pokouší využít stejný postup, aby zamezila slovenské vládě zavést veřejné pojištění, ze kterého by byla hrazena zdravotní péče pro všechny občany země.⁸²

V samotné Evropské komisi se objevily obavy z rizik, která TTIP přináší zdravotnickým službám. Předseda oddělení Evropské komise pro

EU Trade Agreements“, Brusel: Evropská komise, 26. října 2011.

81. „Regulatory Cooperation Component in the services sectors to an EU-US Economic Agreement“, společné prohlášení European Services Forum a Coalition of Service Industries, 12. listopadu 2012; „EUROCHAMBRES views and priorities for the negotiations with the United States for a Transatlantic Trade and Investment Partnership (TTIP)“, poziční dokument EUROCHAMBRES, 6. prosince 2013.

82. Laurence Franc-Menget, „ACHMEA II – Seizing Arbitral Tribunals to Prevent Likely Future Expropriations: Is it an Option?“, Kluwer Arbitration Blog, 28. června 2013.

zdravotnické služby Bernie Merkel upozornil, že EU bude muset bojovat, aby uchránila svá pravidla pro oblast veřejného zdraví před americkými požadavky na přístup na nové trhy. V projevu na Evropském zdravotnickém fóru se Merkel vymezil proti iluzím, že TTIP by mohla být příležitostí pro zlepšení standardů zdravotnické péče nebo dostupnosti léků: „Uvědomte si, že Amerika funguje velmi dobře pro ty, kdo mají peníze, ale už ne tak dobře pro ty, kdo je nemají.“⁸³

Evropská komise se však zároveň snaží použít TTIP k rozvolnění důležitých finančních regulací zavedených po vypuknutí finanční krize v roce 2008. Přes všeobecnou shodu, že „benevolentní“ regulace byly jednou z hlavních příčin ekonomického zhroucení z roku 2008, se Komise snaží dosáhnout ještě výraznější deregulace, když požaduje začlenění tohoto tématu do jednání o TTIP. Tuto agendu aktivně prosazuje britská vláda v zájmu finančních lobbistů z londýnské City a vláda Německa hájící zájem svého bankovního sektoru – stejně jako největší americké banky, kterým se hodí využít TTIP k oslabení regulací zavedených Obamovou administrativou v podobě zákona Frank-Dodd.⁸⁴ Vláda USA již vyjádřila ochotu jednat o zmírnění pravidel pro přístup na trhy a také o odstranění kontrolních mechanismů pro tok kapitálu.⁸⁵

Kromě otevření veřejných služeb chce také Evropská komise i vláda USA otevřít státní zakázky soukromému sektoru. To znamená, že vlády by přišly o celou řadu způsobů, jak skrze státní zakázky podporovat důležité sociální a ekologické cíle. EU oznámila svůj záměr eliminovat opatření na podporu místních pracovních příležitostí a firem v mnoha amerických státech, tzv. „Buy America“.⁸⁶ Vláda USA dala najevo, že se chce zaměřit na evropské programy veřejných zakázek, jako je podpora lokálních potravin ve školách a ostatních veřejných institucích.⁸⁷ Jediným vítězem zde

83. „TTIP: Health sector braced for „damage control““, EurActiv, 7. října 2013.

84. James Politi a Alex Barker, „White House set for Wall Street clash over trade talks“, *Financial Times*, 7. července 2013.

85. Myriam Vander Stichele, „TTIP Negotiations and Financial Services: Issues and Problems for Financial Services Regulation“, Amsterdam: SOMO, 16. října 2013.

86. James Politi, „Buy America laws raise hurdles in European talks“, *Financial Times*, 26. července 2013; na opatření „Buy America“ se explicitně zaměřuje oddíl č. 24 vyjednávacího mandátu Evropské unie, který byl odsouhlasen v červnu 2013.

87. „EU-US trade deal: A bumper crop for „big food“?“, Friends of the Earth Europe a Institute for Agriculture and Trade Policy, říjen 2013.

opět jsou nadnárodní korporace, které vytlačí lokální dodavatele a převzmou jejich zakázky.

Žádné z těchto změn nejsou nevyhnutelné. Francouzská vláda v červnu 2013 oznámila, že se jí podařilo vyčlenit audiovizuální služby z mandátu Evropské komise pro TTIP a to i přes opozici Velké Británie, Německa a Komise samotné. Odvolávala se při tom na „kulturní výjimku“, na základy které tradičně chránila domácí filmový průmysl před vnější konkencí. Ve vyostřené debatě v Radě pro zahraniční vztahy Francie pohrozila, že bude vetovat zahájení jednání o TTIP, pokud nebude tato kulturní výjimka zohledněna. Americká vláda ovšem potvrdila, že bude „agresivně hájit“ zájem vlastního televizního a filmového průmyslu na tom, aby audiovizuální služby byly zahrnuty do vyjednávání.⁸⁸ V obranné reakci na to, že nezískala plný mandát pro všechny sektory, trvá Evropská komise na tom, že pro audiovizuální služby neexistuje v TTIP žádné „speciální zacházení“ a možná se ještě pokusí je zahrnout do vyjednávání v pozdějších fázích.⁸⁹

^{88.} Psaná odpověď obchodního zmocněnce USA, Michaela Fromana, pro „Ways and Means Committee“ zasedající ve věci agendy prezidenta USA pro obchodní politiku, 18. července 2013.

^{89.} „Member States endorse EU-US trade and investment negotiations“, Brusel: Evropská komise, 14. června 2013; „M. Barroso, vous n'êtes ni loyal ni respectueux!“, *Le Monde*, 18. června 2013.

7. Ohrožení soukromí

Přestože se TTIP zaměřuje především na deregulaci ve prospěch byznysu, rovněž usiluje o zvýšení korporátních zisků pomocí omezení přístupu k informacím. Kapitola TTIP o duševním vlastnictví má obsahovat ustanovení o autorských právech, patentech a ochranných známkách a posilovat korporátní kontrolu nad věděním na úkor veřejnosti v EU a USA. Mohlo by dojít k ukončení důležitých výjimek v autorských právech pro školy, knihovny, hendikepované a vzdělávání na dálku. Smlouvy TTIP chce zároveň využít farmaceutický průmysl, aby omezil přístup veřejnosti k datům z klinických testů, což by do budoucna vedlo k omezení transparentnosti a zvyšovalo náklady národních systémů veřejného zdravotnictví.⁹⁰

Uniklý dokument Evropské komise také vyvolal obavy, že TTIP by znovu mohla představit klíčové součásti Obchodní dohody proti padělatelství (ACTA), kterou Evropský parlament odmítl v roce 2012.⁹¹ Tato legislativa byla napříč celou Evropou odmítnuta jako útok na občanské svobody, neboť požadovala, aby poskytovatelé monitorovali internetovou aktivitu a nahlásovali uživatele podezřelé z porušení autorských práv. Členové Evropského parlamentu drtivou většinou 478 ku 39 smlouvu ACTA odmítli – bylo to poprvé, kdy Evropský parlament využil své pravomoci v rámci Lisabonské smlouvy a odmítl mezinárodní smlouvu. Skotský člen EP, David Martin, který působil jako zpravodaj pro smlouvu ACTA, apeloval na své kolegy, že by bylo nemyslitelné přijmout smlouvu, které byla vyjednána v tajnosti a parlamentu předložena jako hotová věc.

TTIP rovněž oslabí práva na datové soukromí, neboť má ulehčit přístup k osobním datům za účelem jejich komerčního využití. Evropská komise již rozvolnila evropská pravidla pro datové soukromí, aby upravila cestu regulatorní koherenci v rámci TTIP, čímž odstranila klíčové pojistky proti

90. Jim Murray, „New fronts in the struggle for transparency“, BMJ Blogs, 13. prosince 2013.

91. „Transatlantic Trade and Investment Partnership negotiations (TTIP): The Information and Communication Technology (ICT) sector“, Brusel: Evropská komise, 2013.

americkým tajným službám špehujícím evropské občany.⁹² Krajně ironickou skutečností vyplývající z dokumentů získaných whistleblowerem Edwardem Snowdenem je, že americká vláda odposlouchávala kanceláře samotné EU v New Yorku, Washingtonu a Bruselu a nabourala se do počítačové sítě EU, aby se dostala k interní emailové korespondenci a dokumentům. Evropská komisařka pro spravedlnost, Viviane Redingová, ve světle těchto skandálů souhlasila s výzvami členů EP k ukončení jednání o TTIP: „Nemůžeme vyjednávat o rozsáhlém transatlantickém trhu, pokud existuje nejmenší podezření, že naši partneři provádějí výzvědnou činnost v úřadech našich vyjednavců.“⁹³

92. James Fontanella-Khan, „Washington pushed EU to divtve data protection“, *Financial Times*, 12. června 2013.

93. Claus Hecking a Stefan Schultz, „Spying „Out of Control“: EU Official Questions Trade Negotiations“, *Der Spiegel*, 30. června 2013; Laura Poitras, Marcel Rosenbach, Fidelius Schmidt a Holger Stark, „Attacks from America: NSA Spied on European Union Offices“, *Der Spiegel*, 29. června 2013.

8. ISDS: hrozba pro demokracii

Možná největší hrozbu představuje záměr TTIP udělit nadnárodním korporacím pravomoc přímo žalovat jednotlivé země za ztráty, které firmám na území daného státu vzniknou v důsledku politických rozhodnutí. Dopady opatření pro „urovnávání sporů mezi investorem a státem“ (ISDS) nemají obdoby, protože povyšují nadnárodní kapitál na status ekvivalentní národním státům. V důsledku TTIP by tak americké a evropské korporace získaly právo blokovat rozhodnutí národních států a požadovat kompenzace za negativní vliv těchto rozhodnutí na jejich zisky.

Spojené státy trvaly na začlenění ISDS téměř do všech dosavadních bilaterálních smluv o investicích a pouze Austrálii se podařilo si z tohoto pravidla vymoci výjimku. V rámci ISDS mohou společnosti vznášet nároky na kompenzace i v případě, že s vládami hostitelských zemí dosud nemají smlouvu. Investorům je navíc umožněno obcházet domácí soudy a předkládat své stížnosti mezinárodním arbitrážním tribunálům, čímž dochází k porušení zásady, že je nejprve nutné vyčerpat dostupné lokální prostředky, než je případ postoupen mezinárodnímu fóru. V některých případech zahájily domácí firmy svou novou existenci jakožto „zahraniční“ investoři jednoduše proto, aby mohly využít privilegia ISDS a žalovat vlastní vládu.⁹⁴

Arbitrážní tribunály nejsou o moc více než zinscenovanými soudy. Arbitry nejsou v tomto případě oficiální soudci s veřejnou autoritou jako v případě domácích systémů soudnictví, ale malá klika korporátních právníků, kteří jsou jmenováni *ad hoc* a zainteresováni rozhodovat ve prospěch byznysu.⁹⁵ Tribunály zasedají v tajnosti a v minulosti bylo zjištěno tolik pochybení v uplatňování práva, že i ti, kteří podporují koncept

94. Gus Van Harten, *Investment Treaty Arbitration and Public Law*, Oxford: Oxford University Press, 2007.

95. Pia Eberhardt a Cecilia Olivet, *Profiting from Injustice: How Law Firms, Arbitrators and Financiers are Fuelling an Investment Arbitration Boom*, Amsterdam: Corporate Europe Observatory a Transnational Institute, 2012.

mezinárodních arbitráží, nyní přiznávají, že tyto soudy ztratily důvěryhodnost. Ve veřejném prohlášení požaduje padesátka profesorů práva a dalších akademiků tento systém zrušit a vrátit rozhodovací právo domácím soudům.⁹⁶

Tam, kde bylo ISDS zahrnuto do bilaterálních smluv o investicích či do dalších dohod o volném obchodu, již došlo k výraznému pošlapání rozhodnutí veřejných orgánů a demokracie.⁹⁷ Uvedme několik nejvýznamnějších příkladů:

- Švédská energetická společnost Vattenfall žaluje vládu Německa o 3,7 mld. euro za její rozhodnutí postupně ukončit využití jaderné energie v reakci na jadernou havárii ve Fukušimě. Vattenfallu se již v minulosti podařilo na městu Hamburg vymoci zmírnění místních ekologických regulací.
- V rámci prvního případu využití ISDS proti státu, který podléhá pravidlům NAFTA, byla Kanada donucena na nátlak americké firmy Ethyl odvolat svůj zákaz používání aditiva MMT pro palivové směsi. V rámci pozdější kauzy ve věci práv na zdroje vody a dřeva musel kanadský stát vyplatit 122 milionů dolarů kanadské společnosti AbitibiBowater, která využila pravidel NAFTA a žalovala svou vlastní vládu přes pobočku v USA.
- Americký tabákový gigant Philip Morris žaluje australskou vládu o miliardy dolarů kvůli jejímu nařízení z oblasti zdravotnictví, že veškeré cigarety musejí být prodávány v krabičkách bez firemního potisku. Philip Morris žaluje také Uruguay za její opatření pro boj s kouřením, podle kterého musejí 80 % plochy všech cigaretových krabiček zabírat odstrašující varování.
- Nejvíce ze všech států byla kauzami spojenými s ISDS zasažena Argentina. Mnohé z těchto žalob souvisely s rozhodnutím Argentiny ukončit fixaci měny na americký dolar v roce 2002. Po několikaletých sporech byla argentinská vláda v říjnu 2013 donucena pěti společností vyplatit přes 500 milionů dolarů.
- Zatím největší sumu v rámci ISDS musel vyplatit Ekvádor, kterému bylo nařízeno zaplatit společnosti Occidental Petroleum částku

96. „Public Statement on the Investment Regime“, 31. Srpna 2010, dostupné v různých jazycích na www.osgoode.yorku.ca/public_statement

97. Pro více příkladů viz John Hilary, *The Poverty of Capitalism: Economic Meltdown and the Struggle for What Comes Next*, Londýn: Pluto Press, 2013, kapitola 3.

1,77 miliard dolarů za předčasné ukončení smlouvy poté, co společnost porušila ekvádorské právo. Jiný tribunál zamítl požadavek Ekvádoru na firmu Chevron o kompenzaci ve výši 19 miliard dolarů za to, že v důsledku aktivit firmy docházelo po dvacet let ke kontaminaci amazonského deštného pralesa.

Využívání ISDS ze strany nadnárodních korporací nyní dosahuje rozměrů epidemie. Existuje 500 známých případů žalob proti minimálně 95 zemím, přičemž čtyři stovky z těchto žalob byly podány během posledních deseti let.⁹⁸ Je pravděpodobné, že bylo iniciováno ještě další množství žalob, o kterých se veřejnost nedozvěděla kvůli tajnůstkářství, které obklopuje průběh těchto kauz.

Zástupci vlád napříč Evropou nyní vyjadřují pochyby, je-li vůbec žádoucí, aby ISDS byla součástí TTIP. London School of Economics (Londýnská vysoká škola ekonomická) byla britskou vládou pověřena, aby vypracovala dopadovou studii o nákladech a přínosech zahrnutí ochrany investorů do dohody EU a USA. Podle závěrů studie by v případě zahrnutí čelila Velká Británie ještě většímu počtu sporů a souvisejících nároků nežli Kanada v rámci smlouvy NAFTA a studie také jakýkoli nárůst investic označuje za „vysoce nepravděpodobný“ (žádná bilaterální smlouva s industrializovanou zemí nevedla k navýšení amerických investic). Autoři studie doporučují britské vládě, aby přehodnotila zahrnutí ochrany investorů do TTIP.⁹⁹

Evropská komise již určila typ ISDS, který by chtěla začlenit do TTIP.¹⁰⁰ Její stanovisko se ale stalo terčem rostoucí kritiky občanských iniciativ – obsažené například ve společném dopise 200 organizací z Evropy, USA a dalších zemí z prosince 2013 – a kritika zaznívala i od samotných vlád členských států EU.¹⁰¹ V reakci na tuto kritiku Evropská komise v lednu

98. „Recent Developments in Investor-State Dispute Settlement (ISDS)“, Ženeva: United Nations Conference on Trade and Development, květen 2013.

99. Lauge N. Skovgaard Poulsen, Jonathan Bonnitche a Jason Webb Yackee, „Costs and Benefits of an EU-USA Investment Protection Treaty“, Londýn: London School of Economics, duben 2013.

100. „TTIP negotiations: Modified EU draft proposals on trade in services, investment and electronic commerce“, Brusel: Evropská komise, 2. července 2013.

101. Otevřený dopis občanské společnosti ve věci TTIP adresovaný obchodnímu zmocněnci USA, Michaelu Fromanovi a evropskému komisaři pro obchod, Karlu De Guchtovi, 16. prosince 2013.

2014 oznámila, že dočasně pozastaví přípravy ISDS v rámci TTIP na dobu tří měsíců, aby mohla provést „konzultace“ s evropskou veřejností.¹⁰² Následný komentář evropského komisaře pro obchod, Karla De Guchta, však odhalil, že tento tah měl skeptickou veřejnost přesvědčit o přínosech ISDS, spíše než s její pomocí revidovat záměry Komise.¹⁰³

102. „Commission to consult European public on provisions in EU-US trade deal on investment and investor-state dispute settlement“, Brusel: Evropská komise, 21. ledna 2014.

103. „The Transatlantic Trade and Investment Partnership: Where do we stand on the hottest topics in the current debate?“, projev evropského komisaře pro obchod, Karla De Guchta, pro Atlantikbrücke, Düsseldorf, 22. ledna 2014.

9. Rostoucí odpor

Na obou stranách Atlantiku roste hnutí stavící se proti TTIP, neboť lidé si uvědomují, že jednání ohrožují mnohé aspekty jejich života. Účastníci kampaní za veřejné zdravotnictví, ekologii a sociální spravedlnost, konaných v EU i USA, se spojují s odbory a organizacemi na ochranu spotřebitelů v odporu proti deregulačním plánům TTIP. Členové parlamentů napříč Evropou vyjadřují znepokojení nad hrozbami plynoucími z TTIP: senátoři všech politických stran kritizovali ve vyostřené debatě z ledna 2014 francouzskou vládu za její podporu dohody a členové parlamentů napříč politickým spektrem v Německu, Velké Británii a Nizozemsku podali k TTIP kritické podněty.¹⁰⁴ Série dopisů, které 178 členů amerického Kongresu adresovalo prezidentu Baracku Obamovi, naznačuje sílící výhrady proti směřování americké obchodní politiky. Členové Kongresu v nich odmítají udělit prezidentovi mandát, který by mu umožňoval vést zrychlené jednání o budoucích obchodních dohodách jejich jménem (tzv. „fast track“).¹⁰⁵

Možných negativních dopadů TTIP na vlastní zájmy se obávají také další státy účastníci se mezinárodního obchodu. Ve snahách posílit pomocí TTIP euro-americké vztahy je často spatřován pokus vytlačit rozvíjející se ekonomiky, jako je Čína, Brazílie a Indie, které ohrožují hegemonii hlavních kapitalistických mocností. Evropská komise deklarovala, že TTIP nejen vytvoří standardy pro EU a USA, ale také vytvoří normativní očekávání od dalších obchodních partnerů, kteří tak budou postaveni před volbu, jestli buď přijmou stejné standardy ane-

104. „French senators strongly attack EU-US trade deal“, EurActiv, 13. ledna 2014; „Oppositionsfraktionen fordern verschiedene Änderungen für TTIP-Verhandlungen“, Deutscher Bundestag, 14. června 2013; „Transatlantic Trade and Investment Partnership“, Early Day Motion 793, zasedání House of Commons 2013-14, Velká Británie; „Motion of Bram Van Ojik on the inclusion of ISDS in the EU trade agreement“, podnět podaný 28. listopadu 2013 a následně odhlasovaný druhou komorou parlamentu Nizozemska.

105. „Camp-Baucus Bill Would Revive Controversial 2002 Fast Track Mechanism“, Washington DC: Public Citizen, leden 2014.

bo budou v rámci globální ekonomiky marginalizováni.¹⁰⁶ Zároveň je pravděpodobné, že snížení tarifních i netarifních bariér mezi EU a USA vytlačí obchod a sníží vývoz rozvojových i rozvíjejících se ekonomik.¹⁰⁷

TTIP je tedy dohodou formulovanou ve prospěch nadnárodních korporací z EU a USA, které se snaží rozšířit svůj přístup na trhy a odstranit regulace omezující jejich zisky. Komentátoři, kteří tvrdí, že dohoda by mohla mít pozitivní vliv na zvyšování standardů na obou stranách Atlantiku, nejsou schopni vidět způsob jejího vzniku, její obsah či deregulační záměry tvořící její jádro. Z tohoto důvodu požadují občanské skupiny zastavení jednání o TTIP a její nahrazení odlišnou koncepcí obchodu, která před korporátními zisky upřednostňuje lidi a planetu.¹⁰⁸ Všechny progresivní síly v Evropě, USA a jiných zemích nechť se k těmto požadavkům připojí.

106. „The Transatlantic Trade and Investment Partnership: Global Impacts“, projev evropského komisaře pro obchod, Karla De Guchta v Institute for International and European Affairs, Dublin, 19. dubna 2013.

107. „The Transatlantic Trade and Investment Partnership: A New Engine for Global Development?“ Washington DC: Sandler Trade LLC, June 2013; „Potential Effects of the Proposed Transatlantic Trade and Investment Partnership on Selected Developing Countries“, Brighton: CARIS, září 2013.

108. Pro detailnější informace o pozitivních alternativách k TTIP a podobným dohodám viz Alternative Trade Mandate „Trade: Time for a New Vision“ (listopad 2013) na alternativetrademandate.org.

10. Další informace

Na následujících webových stránkách jsou k nalezení sekce věnované kampaním, novinkám a kritickým studiím o TTIP:

- bilaterals.org – k nalezení všechny nejnovější zprávy o TTIP
- s2bnetwork.org – síť Seattle to Brussels Network (EU)
- citizen.org – Public Citizen (US)
- sierraclub.org – Sierra Club (US)

Kromě mnoha zdrojů zmíněných v odkazech této publikace lze doporučit tyto obecné studie o TTIP:

- „A Brave New Transatlantic Partnership: The proposed EU-US Transatlantic Trade and Investment Partnership and its socio-economic & environmental consequences“ (Seattle to Brussels Network, říjen 2013)
- „The Transatlantic Free Trade Agreement: What’s at Stake for Communities and the Environment“ (Sierra Club, červen 2013)
- „A Transatlantic Corporate Bill of Rights: Investor privileges in EU-US trade deal threaten public interest and democracy“ (Corporate Europe Observatory, Seattle to Brussels Network a Transnational Institute, říjen 2013)
- „EU-US trade deal: A bumper crop for “big food”?“ (Friends of the Earth Europe a Institute for Agriculture and Trade Policy, říjen 2013)
- „The Transatlantic Colossus: Global Contributions to Broaden the Debate on the EU-US Free Trade Agreement“ (Berlin Forum on Global Politics, leden 2014)

Oficiální dokumentace k TTIP je dostupná na stránkách:

- Evropská komise: ec.europa.eu/trade/policy/in-focus/ttip
- Obchodní zmocněnec USA (US Trade Representative): www.ustr.gov/ttip

ROSA LUXEMBURG STIFTUNG, KANCELÁŘ BRUSEL

Rosa Luxemburg Stiftung (Nadace Rosy Luxemburgové) je mezinárodně působící levicová nezisková organizace pro vzdělávání veřejnosti přidružená k německé straně „Die Linke“. Od počátku svých aktivit v roce 1990 si klade za cíl analyzovat sociální a politické procesy po celém světě. Naše činnost probíhá v kontextu rostoucích mnohačetných krizí současného politického a ekonomického systému. Ve spolupráci s dalšími progresivními organizacemi po celém světě rozvíjíme demokratickou a sociální participaci, dáváme hlas znevýhodněným skupinám a propagujeme alternativy ekonomického a sociálního rozvoje. Cílem našich mezinárodních aktivit je vzdělávat veřejnost pomocí akademických analýz, programů pro veřejnost a projektů ve spolupráci s partnerskými institucemi. Nadace založila 17 regionálních kanceláří po celém světě za účelem rozvoje a koordinace nejrůznějších projektů. Bruselská kancelář zahájila svou činnost v roce 2008. Jejím hlavním úkolem je propojovat levicová a progresivní hnutí, aktivisty a akademiky v Evropě i ve světě. Pracujeme ve prospěch spravedlivějšího světového systému založeného na mezinárodní solidaritě.

www.rosalux-europa.info - www.rosalux.de

War on Want je aktivistickou členskou organizací, jejímž posláním je bojovat proti příčinám chudoby a porušování lidských práv. Je součástí celosvětového hnutí za globální spravedlnost.

www.waronwant.org

Rosa-Luxemburg-Stiftung

Brussels Office
Ave. Michel-Ange 11
1000 Brussels, Belgium
www.rosalux-europa.info

**Odpovědná osoba
v právním smyslu**

Dr. Klaus Sühl

Autor

John Hilary

Překlad do češtiny

Adam Bartoš

Korektury a redakce textu

Jana Dušek Pražáková

Layout

Erifili Arapoglou

Brusel, únor 2015
Tato publikace je zdarma.

ROSA LUXEMBURG STIFTUNG
BRUSSELS OFFICE

Transatlantické obchodní a investiční partnerství (TTIP) je dohoda o volném obchodu a investicích, o které se momentálně vedou tajná jednání mezi Evropskou unií a USA. Hlavním cílem TTIP je odstranit regulatorní „překážky“ omezující potenciální zisky nadnárodních korporací na obou stranách Atlantiku. Tyto „překážky“ ve skutečnosti představují některé z našich nejcennějších sociálních standardů a ekologických regulací.

Jinými slovy, stěží může být ve hře více.